

درس ششم

«آرش کمانگیر»

آموختنی‌ها

۱ آشنایی با پهلوانان ایران و روحیه دفاع از میهن

۲ شناخت و کاربرد انواع جمله

۳ آشنایی با نشانه‌های ربط «و»

۴ آشنایی با حرف ندا و منادا

جعبه‌ی کلمات

جعبه‌ی کلمات

کلمات مترادف

نبرد: جنگ

اندوه‌گین: غمگین

بردباری: صبوری

تصمیم گرفتن: قصد کردن

خاور: مشرق

تحقیر: کوچک شمردن

سامان دادن: منظم کردن

ماهر: زبردست

رشید: دلاور

تناور: تنومند

نقص: عیب

تیزبال: تیزپرواز

زمزمه: آرام زیر لب حرف زدن

سرپنجه: نیرو

پولادین: بسیار محکم

واپسین: آخرین

توران: نژاد ایرانی در آسیای میانه

پهلوان: دلیر

پایداری: ایستادگی، مقاومت

استوار: پلرجا، پایدار، محکم

چاره: راه حل

سرانجام: عاقبت و پایان کاری

قامت: قد و بالا، اندازه

گهر: گوهر، مروارید

چست: چالاک، چابک

پنهانی: پنهانی

گریزان: شتابان، فراری

جاودانی: همیشگی

بامداد: صبح زود

فرود آید: پایین بیاید

علوی

بی‌تابی: بی‌قراری، نا‌آرامی

کمان: ابزار تیر اندازی

نگریست: نگاه کرد

دیرین: قدیمی

کلمات متضاد

پیروزی ≠ شکست

سختی ≠ آسانی

دیوانه ≠ عاقل

خاور ≠ باختر

کلمات هم خانواده

تحقیر، حقیر، حقارت

توانا، توانایی، توان، توانمند

وزنده: در حال وزیدن

غرآن: در حال غرییدن

وارونه: برعکس

خرم: شاد، خوشحال

بی‌جان ≠ جاندار

شیرین ≠ تلخ

نامید ≠ امیدوار

آشتی ≠ قهر

تیره ≠ روشن

تنگ ≠ گشاد

نازک ≠ ضخیم

مشکل، اشکال

نقص، ناقص

ماهر، مهارت

رشید، رشادت

املا دان

یکی دیگر از فعالیت‌هایی که املارا تقویت می‌کند پیدا کردن کلمات از جدول حروف و نشانه‌هاست.

الف: تمامی کلماتی را که می‌توانی به صورت ← ، ↓ و ↘ از جدول پیدا کنی را بنویس. (به جاهای خالی دقت کن.)

ا	ف	ر	ا	س	ی	ا	ب		ت	غ
ط			س	پ	ا	ه			ح	ر
و	ی		ت	ج	ی	ح	و	ن	ق	ا
ل	ه		و	ی		ر			ی	ن
ا	ر		ا		غ		م		ر	
ن	ق	ص	ر			ه	ن	ر		
ی	ل			ش			ت		م	
ع	ه	خ	ر	م	ی		ظ			ه
ی	ا	ا	ه	ر		د	ر			
ب	ا	ر	و	ی	ب	و	ل	د	ی	ن

مرز را پرواز تیری می‌دهد **سیامان**

رستم بارها را شکست داد. **توران**

مخالف خاور، است. **باختر**

هم خانواده ملهر **مهاریت** است.

شعر زیبای باران را سروده است.

گلچین گیلانی

مخالف کلمه سختی **آسانی** است.

صد هزاران

کار صدها تیغ‌ی شمشیر کرد آرش.

مردم از پیر و جوان به سمت **قله** حرکت کردند.

آرش بی جان بر **تخته سنگی** افتاده بود.

سپاه توران به فرماندهی افراسیاب از رود **جیحون** گذشته بود.

این خبر را هر دهانی، زیر گوشی، باز گوی کرد: آخرین فرمان **تحقیر**

روزگار به سختی می گذشت و چاره‌ای جز **بر دباری** نبود.

آرش کمانگیر، ماهر ایرانی، خود را برای پرتاب این تیر آماده کرد.
تیرانداز

ب: تعداد کلماتی را که پیدا کردی و نوشتی با دوستان خود مقایسه کن.

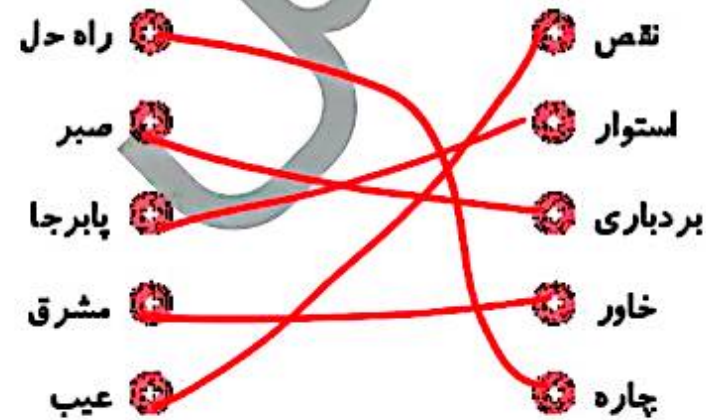
تمرین

تمرین

۱ کلمات هم معنی را به هم وصل کن.

فارسی چهارم دبستان

علوی

۲ درستی ☒ و نادرستی ☒ جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: شعر باران از گلچین گیلانی، است. ☒

ب: خاور، به معنی مشرق، است. ☒

پ: تیر، در کنار رود جیحون بر ساقه‌ی درخت اناری که بسیار تنور بود، افتاد. ☒

ت: (ای تولایی که به ما تولایی بخشیدی) از یک جمله تشکیل شده است. ☒ منادا یک جمله حساب می‌شود

۲ کلمات زیر را کامل کن.

تیز...بال	قا...مت	ایرا...نیا	طو...لانی
ببر...باری	تیر...انداز	منتظر	لها...گیر

حالا با انتخاب دو کلمه به دلخواه، یک جمله‌ی زیبا بنویس
نبرد ایرانیان و تورانیان طولانی شده بود.

کلمه‌ها را به‌طور مناسب دوبه‌دو کنار هم قرار بده و واژه‌های جدید بساز.

گوشی - جنگ - خسته - تیر - جویان - بلندی - کمان - کننده - زیر - سر

جنگ جویان

خسته کننده

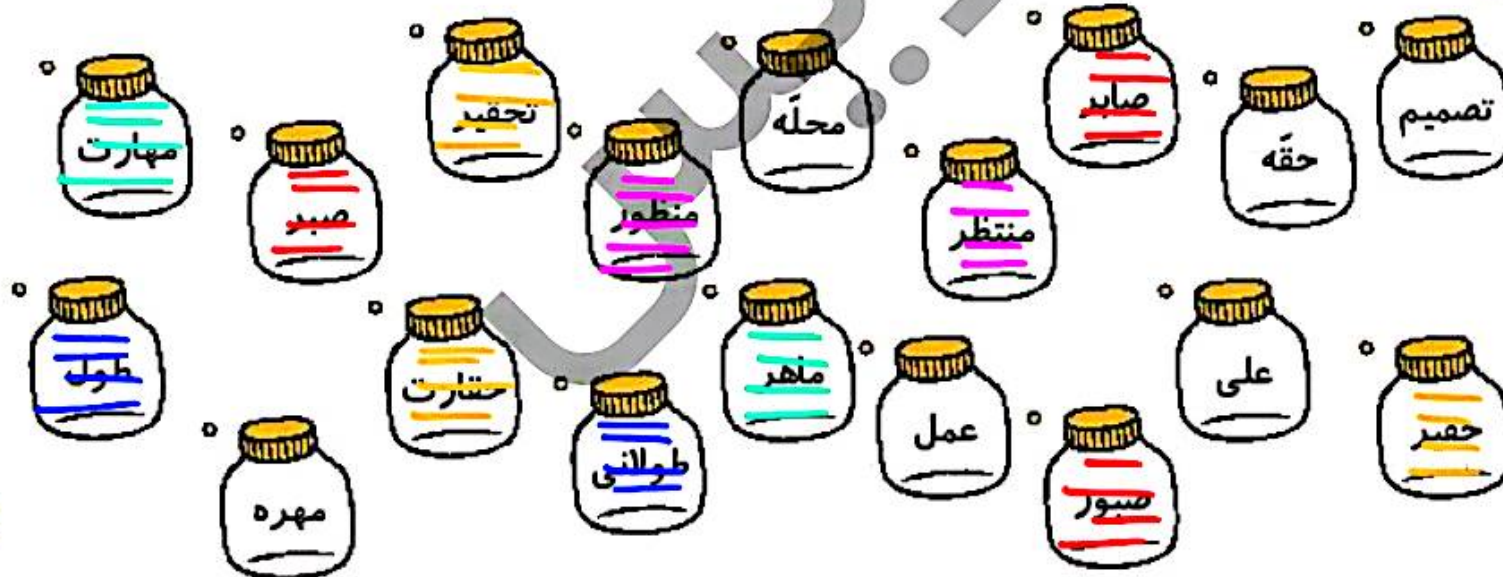
زیر گوشی

کمان گیر

سر بلندی

کلمات هم‌خانواده را مثل هم رنگ کن.

۵۹

آش کمانگیر ➔ درس ششم

۶ مخالف کلمه‌های زیر را بنویس.

خور = باختَر	پدروزی = تَشَلّیست	قهر = اَتَشَتی
دشوار = اَسان	اندوهگین = خوشحال	نہان = اَشکار

۷ بازی با نقطه، را، با دوستانت انجام بده. (با جابه‌جا کردن، کم یا اضافه کردن نقطه‌ها، کلمه‌های جدیدی بنویس.)

رنگ	زنگ	تنگ	ننگ
نیز	تیر	سبز	سیر

۹ از ترکیب کردن حرف‌هایی که از قوری بیرون می‌آید، ۴ کلمه‌ی معنی‌دار بساز و بنویس.

صنایع

عقد	عقاب
ادب	قند

۱۰ با توجه به علائم نگارشی داده شده، از متن درس یک جمله متناسب با هر علامت بنویس.

آرش کمان گیر، تیر انداز ماهر ایرانی، خود را برای پرتاب
این تیر آماده کرد.
کو باروی پولادین و کو سرپنجه ی ایمان؟
خوب ببینید!

۱۱ در این درس، با آرش، پهلوان ایرانی آشنا شدیم؛ نام چند پهلوان دیگر ایران را بنویس.

پهلوان تختی

اسفندیار

سهراب

رستم

فهرستی چهارم دبستان

